

Як у Чехії підтримується материнство та батьківство

Відпустки

- відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами (*mateřská dovolená*);
- відпустка для батька (*otcovská dovolená*);
- відпустка по догляду за дитиною (*rodičovská dovolená*).

Виплати за системою страхування на випадок тимчасової непрацездатності

- допомога у зв'язку з вагітністю та пологами (*peněžitá pomoc v mateřství, PPM*);
- компенсаційна допомога у зв'язку з вагітністю та материнством (*vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, VPTM*);
- допомога батькові у відпустці по догляду за дитиною (*otcovská*).

Виплати в рамках державної соціальної підтримки

- одноразова допомога при народженні дитини (*porodné*);
- допомога по догляду за дитиною (*rodičovský příspěvek, RP*);
- підтримка для батьків, які поєднують навчання з доглядом за дитиною - «допомога на догляд за дитиною» (*podpora studujícího rodiče – hlídačkovné*).

Відпустки

Відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами (*mateřská dovolená*)

надається на **28 тижнів**, а у разі народження двох і більше дітей - на 37 тижнів, як правило, починається за **6 тижнів до передбачуваної дати пологів**, але не раніше ніж за 8 тижнів до неї.

Відпустка для батька (*otcovská dovolená*)

надається на період виплати допомоги батькам у відпустці по догляду за дитиною, тобто на **2 тижні** протягом перших шести тижнів після народження дитини.

Відпустка по догляду за дитиною (rodičovská dovolená)

надається матері після закінчення відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами, а батькові - від дня народження дитини, надається на строк, зазначений працівником у заяві, але не довше ніж **до досягнення дитиною 3 років**.

Важливо: зазначені види відпусток не є соціальними виплатами. Це неоплачувані відпустки, які надаються працівникові відповідно до Трудового кодексу.

Виплати за системою страхування на випадок тимчасової непрацездатності

При цьому враховується лише дотримання загальних умов. Ані громадянство, ані тип дозволу на перебування в Чехії не впливають на право на отримання допомоги. Право на отримання допомоги виникає завдяки участі в системі страхування на випадок тимчасової непрацездатності.

Допомога у зв'язку з вагітністю та пологами (peněžitá pomoc v mateřství, PPM)

Допомога компенсує жінці втрачений дохід за період, коли вона не може працювати у зв'язку з пізньою стадією вагітності та подальшим доглядом за новонародженою дитиною.

Умови отримання:

- ***Умова догляду за новонародженою дитиною*** - допомога виплачується протягом **28 тижнів**, а у разі народження двійні або більшої кількості дітей - 37 тижнів. Виплата починається **за 6–8 тижнів до передбачуваної дати пологів**, яку визначає лікар-гінеколог.
- ***Умова участі в системі страхування на випадок тимчасової непрацездатності на день початку отримання допомоги.***
 - **Працівник** застрахований, якщо працює на підставі:
 - трудового договору (HPP) або угоди про трудову діяльність (DPČ) - при доході від 4 500 Kč на місяць;
 - угоди про виконання роботи (DPP) - при доході від 12 000 Kč на місяць.

Захисний період

Право на допомогу зберігається також, якщо на день початку відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами особа перебуває у так званому захисному періоді. Захисний період становить 180 днів після припинення страхування. Якщо страхування тривало менше 180 днів, захисний період дорівнює тривалості останнього страхового періоду.

- **Приватні підприємці (OSVČ)** - участь у системі страхування на випадок тимчасової непрацездатності є добровільною. За відсутності страхових внесків право на допомогу не виникає.
-
- *Умова мінімального періоду участі у страхуванні* - **270 календарних днів** участі в системі страхування на випадок тимчасової непрацездатності **за останні 2 роки** до початку виплати допомоги; для OSVČ: необхідно мати **не менше 270 календарних днів** участі в системі страхування на випадок тимчасової непрацездатності **за останні 2 роки** до початку виплати допомоги, **а також не менше 180 календарних днів участі протягом останнього року**.

Як подати заяву:

- **Гінеколог** видає ідентифікаційний номер підтвердження дати пологів.
- **Працівники** повідомляють роботодавця про вихід у відпустку у зв'язку з вагітністю та пологами та надають йому ідентифікатор.
- **Роботодавець** надсилає всі документи до Чеського управління соціального забезпечення.
- **OSVČ** подають заяву самостійно через ePortál ČSSZ.

Термін розгляду заяви - 1 місяць.

Розмір допомоги становить 70 % від редукованої денної бази доходу.

Допомога батькові у відпустці по догляду за дитиною (otcovská)

Призначена для батьків, які хочуть доглядати за дитиною в перші тижні після її народження, а також для осіб, які взяли на виховання дитину віком до 7 років.

Тривалість - 2 тижні поспіль. Розділити цей період на окремі дні неможливо. Отримувати допомогу можна лише під час відпустки для батька, яку необхідно взяти протягом перших 6 тижнів після народження дитини.

Умови отримання:

- батько зазначений у свідоцтві про народження дитини;
- на день початку відпустки батько бере участь у системі страхування на випадок тимчасової непрацездатності;
- для OSVČ - добровільна участь у страхуванні на випадок тимчасової непрацездатності щонайменше 3 місяці до початку відпустки.

Як подати заяву:

- Працівник повідомляє роботодавця про намір скористатися батьківською відпусткою для батька.
- OSVČ подає заяву самостійно через ePortál ČSSZ або у відділенні ČSSZ.

Термін розгляду заяви - 1 місяць.

Розмір допомоги становить 70 % від редукованої денної бази доходу.

**Компенсаційна допомога у зв'язку з вагітністю та материнством
(vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, VPTM)**

Допомога призначена виключно для жінок, які працюють за трудовим договором (HPP) і яких роботодавець тимчасово перевів на іншу, менш оплачувану роботу у зв'язку з вагітністю або материнством.

Період виплати:

- під час вагітності - до 6-го тижня до передбачуваної дати пологів;
- після народження дитини - до кінця 9-го місяця та у період грудного вигодовування.

Умови отримання:

- вагітність або грудне вигодовування та тимчасове переведення на роботу з нижчою заробітною платою;

- участь у системі страхування на випадок тимчасової непрацездатності на день призначення допомоги.

Термін розгляду заяви - 1 місяць.

Виплати в рамках державної соціальної підтримки

Враховується тип дозволу на перебування в Чехії.

Одноразова допомога при народженні дитини (porodné)

Це одноразова виплата, призначена для часткової компенсації витрат, пов'язаних із народженням дитини.

Умови отримання:

при народженні **першої або другої дитини**, якщо дохід сім'ї за попередній календарний квартал не перевищував **2,7-кратного прожиткового мінімуму сім'ї**.

Право на допомогу мають:

- громадяни третіх країн із постійним місцем проживання або дозволом на перебування (зазвичай після 1 року проживання в Чехії, за винятком спеціального дозволу на проживання);
- громадяни ЄС та члени їхніх сімей;
- особи, яким надано міжнародний захист, та заявники на його отримання (після 1 року проживання в Чехії).

Як подати заяву:

- онлайн через портал Jenda;
- особисто або поштою до Служби зайнятості ЧР (Úřad práce).

Термін розгляду заяви - до 30 днів.

Розмір допомоги:

- 13 000 Kč - на першу дитину;
- 10 000 Kč - на другу дитину.

Допомога по догляду за дитиною (rodičovský příspěvek, RP)

Щомісячна допомога, яка виплачується батькові чи матері, які особисто та постійно доглядають за наймолодшою дитиною в сім'ї.

Умови отримання:

- **Вік дитини:**
 - діти, народжені з 1 січня 2024 року - до досягнення 3 років;
 - діти, народжені до 31 грудня 2023 року - до досягнення 4 років.
- **Батько чи мати повинні особисто доглядати за дитиною.**
При цьому:
 - можна працювати або навчатися, якщо за дитиною доглядає інша повнолітня особа;
 - дитина віком до 2 років може відвідувати дитячий садок або дитячу групу не більше ніж 120 годин на місяць.

Право на допомогу мають:

- громадяни третіх країн із постійним місцем проживання або дозволом на перебування (зазвичай після 1 року проживання в Чехії, за винятком спеціального дозволу на проживання);
- громадяни ЄС та члени їхніх сімей;
- особи, яким надано міжнародний захист, та заявники на його отримання (після 1 року проживання в Чехії).

Як подати заяву:

- онлайн через портал Jenda;
- особисто або поштою до Служби зайнятості ЧР (Úřad práce).

Термін розгляду заяви - **до 30 днів**.

Розмір допомоги:

- 350 000 Kč (700 000 Kč у разі народження двійні та більше) - для дітей, народжених з 1 січня 2024 року;
- 300 000 Kč (450 000 Kč у разі народження двійні та більше) - для дітей, народжених до 31 грудня 2023 року.
- 400 000 Kč (800 000 Kč у разі народження двійні та більше) - для дітей, народжених з 1 січня 2027 року;

Розмір щомісячної виплати батьки обирають самостійно. Якщо хоча б для одного з батьків можна визначити розрахункову базу (DVZ), щомісячна виплата може перевищувати 15 000 Kč (у межах встановленого законом ліміту). Якщо розрахункову базу визначити неможливо - **максимум 15 000 Kč на місяць**.

Змінити розмір щомісячної виплати можна **один раз на 3 місяці**.

Після народження наступної дитини право на батьківську допомогу на старшу дитину припиняється. За умови дотримання певних умов залишок суми можна отримати одноразовою виплатою.

Підтримка для батьків, які поєднують навчання з доглядом за дитиною - «допомога на догляд за дитиною» (podpora studujícího rodiče – hlídačkovné).

Це допомога, яка допомагає покрити витрати на догляд за дитиною в той час, коли батько чи мати навчається.

Умови отримання:

- батько чи мати-студент має право на **допомогу на догляд за дитиною**;
- це перше навчання у вищому навчальному закладі або вищій професійній школі (VOŠ) у Чехії;
- навчання проходить у стандартний термін (+ максимум 1 рік для вищого навчального закладу);
- батько чи мати є незабезпеченою дитиною (до 26 років, при першому навчанні в докторантурі вікове обмеження не застосовується).

Право на допомогу мають:

- громадяни третіх країн із постійним місцем проживання або дозволом на перебування (зазвичай після 1 року проживання в Чехії, за винятком спеціального дозволу на проживання);
- громадяни ЄС та члени їхніх сімей;
- особи, яким надано міжнародний захист, та заявники на його отримання (після 1 року проживання в Чехії).

Як подати заяву:

- онлайн через портал Jenda;

- особисто або поштою до Служби зайнятості ЧР (Úřad práce).

Термін розгляду заяви - до 30 днів (у складних випадках - до 60 днів)

Розмір допомоги:

У 2026 році - 7 467 Kč на місяць

Сума становить одну третину мінімальної заробітної плати. Вона не залежить від доходу заявника чи його сім'ї.